

VÝSTAVY ZO SZPB generála Goliana Trenčín-1

Významnú časť aktivít výboru ZO SZBP generála Goliana Trenčín - 1 tvorí zber informácií aj dokumentov o existencii a histórii čs. vojenského zahraničného odboja v II. svetovej vojne. Vďaka podpore svojich členov aj samosprávy a spolupráci s historikmi, ako aj s Vojenským historickým ústavom Bratislava, ZO disponuje niekoľkými vlastnými putovnými výstavami, ktorými prezentuje účasť našich rodákov v protifašistickom odboji doma aj v zahraničí. Ich súčasťou sú aj sprievodné publikácie, ktoré sú bezplatne dostupné vo formáte PDF napr. aj na <https://www.klubvtn.info/index.htm>

(1+1) **KAROL PAJER - HRDINA PROTIFAŠISTICKÉHO ODBOJA**

Ako prvá výstava bola vyhotovená v slovenskej aj francúzskej verzii a je venovaná pamiatke mladého vlastenca, učiteľa, vojaka 1. čs. pešej divízie vo Francúzsku, spoluzáchrancu stoviek bezprizorných detí, ako a bojovníka domáceho protifašistického odboja FFI v okupovanom Francúzsku. Karol Pajer padol v boji za slobodu Francúzska proti presile vojsk nemeckých okupantov a francúzskej kolaborantskej vlády v lokalite Mont - Mouchet pri mestečku Pinols. Podrobnejšie informácie sú tu : www.klubvtn.info/info_235.htm

Výstava, má 13 panelov v slovenčine a 10 vo francúzštine, bola viackrát prezentovaná na Slovensku, Morave aj vo Francúzsku. Viac je na : www.klubvtn.info/newinfo_07.htm

K. Pajer v Kresťanskom domove detí vo Vence neďaleko Nice a čs. vojaci v tábore formujúcej sa 1. čs. pešej divízie v Agde

(2) **Československý vojenský odboj vo Francúzsku (1939-1940)**

Druhá výstava vznikla na základe skúseností z prezentácií výstav o Karolovi Pajerovi, lebo iba málo ľudí vedelo o existencii čs. vojska vo Francúzsku a čs. odboji v rokoch 1939 -1940. Ešte menej ľudí však vedelo o zásluže Slovákov pri vzniku centra politického aj vojenského odboja vo Francúzsku po rozbití aj Druhej ČSR Hitlerom. Vznik čs. centra v Paríži umožnil čs. vyslanec Štefan Osuský, prvým veliteľom 1. čs. divízie bol generál Rudolf Viest a polovica jej vojakov pochádzala zo Slovenska. Podrobnejšie informácie sú tu : www.klubvtn.info/info_411.htm

Výstava má 10 panelov bola viackrát prezentovaná na Slovensku aj Morave a jej sprievodná publikácia vo formáte PDF je dostupná aj tu : www.klubvtn.info/pdf_soubory\1.cs.pd.rf.pdf

(3) **Čs. vojenské jednotky na Blízkom východe a v severnej Afrike (1940-1943)**

Po kapitulácii Francúzska (22. júna 1940) časť čs. vlastencov, smerujúcich zo svojej vlasti do Francúzska uviazla na Blízkom východe a hrozilo vydanie do rúk Nemcov. Keď sa im podarilo prejsť na územie Palestíny, vytvorili sa tam podmienky pre sformovanie čs. jednotky pre boj po boku britských vojsk. Ako prvá bojová čs. jednotka vznikol 11. čs. peší prápor Východný, ktorý bojoval v obrane perimetra okolo prístavu Tobruk. V čs. jednotke bojovali pri Tobruku aj Slováci a rodáci zo Slovenska. Viac o tretej výstave je tu : www.klubvtn.info/info_278.htm

K tretej výstave sa nepodarilo vydať samostatnú sprievodnú publikáciu. (*)

Čestná stráž pri vztyčení čs. vlajky vo výcvikovom tábore Palestíny a obnovenie čs. štátnej hranice po dobytí Duklianskeho priesmyku

(4) Československý armádny zbor v bojoch za oslobodenie Československa (1944-1945)

Po niekoľkoročnej prestávke vznikla ešte štvrtá putovná výstava našej ZO. Prezentuje účasť 1. čs. armádneho zboru v ZSSR v bojoch po boku Červenej armády pri oslobodzovaní územia Slovenska aj časti Moravy. Výstava vznikla s podporou TSK, mesta Trenčín, niekoľkých firiem a členov klubu. Bojov 1. ČSAZ na území Slovenska aj Moravy sa zúčastnili tisíce Slovákov aj rodákov z územia Slovenska. Viac o štvrtej výstave je tu : www.klubvtn.info/info_378.htm

Súčasťou výstavy, vyhotovenej na 6. paneloch RollUpp, je tiež brožúrka s rovnakým názvom ako výstava. Vo formáte PDF je dostupná aj tu: www.klubvtn.info/pdf_soubory\1.csaz-3.pdf

Autorom 2 až 4. výstavy je renomovaný vojenský historik plk.v.v. doc. PhDr. Jozef Bystrický, PHD z VHÚ Bratislava. Aj táto výstava bola prezentovaná na Slovensku, na Morave dokonca v Brne na Medzinárodnom veľtrhu obrannej a bezpečnostnej techniky IDET.

Pre opatrenia bola prezentácia našich výstav mimo Trenčín nemožná. V tomto roku sa však už očakáva zmiernenie opatrení proti nákaze Covid-19 a preto naša ZO ponúka možnosť prezentovať výstavy na celom území Slovenska. Záujemca môže požiadať Oblasťný výbor SZPB Trenčín o sprostredkovanie ich zapožičania na dobu určitú tu: oblvtn@szpb.sk

K preprave prvých troch výstav je potrebný dodávkový automobil, ta posledná výstava sa dá prepraviť dvomi osobami aj vlakom alebo v autobuse. Po dohovore prepravy bude možné túto inštalovať buď členmi našej ZO, prípadne aj osobami od žiadateľa (Oblasťného výboru alebo ZO) ktorý si ju chce požičať. Rovnako bude možné si dohodnúť aj úvodné slovo k otvoreniu výstavy, prípadne požiadať o prednášku na jej tému. Oblasťný výbor Trenčín sprostredkuje aj priamy kontakt s kurátormi výstav a zaeviduje žiadosť o jej zapožičanie.

Výbor ZO SZPB generála Goliana Trenčín – 1

(*) Informácie o čs. jednotkách na Blízkom východe budú uvedené v jednej z kapitol novej publikácie „Slováci v československom zahraničnom vojsku (1939-1945)“ – bude súčasťou novej výstavy našej ZO, ktorá bude dokončená v lete 2022.